Usilujte o pokoj se všemi lidmi a o svatost, bez níž nikdo neuvidí Pána. Dávejte pozor, aby se někdo nepřipravil o Boží milost a aby se nerozbujel nějaký kořen hořkosti, který by nakazil a poškodil mnohé. Ať se z nikoho nestane nevěrník nebo bezbožník jako Ezau, který prodal své prvorozenství za jediný pokrm. Víte přece, že když potom chtěl zdědit požehnání, byl odmítnut (ačkoli se jej s pláčem dožadoval), neboť nenašel příležitost k pokání. (B21)

Závěrečné kapitoly knihy Židům nás oslovují velice přímo. Z předešlých možná trochu teoretických pasáží o Kristově velekněžské roly vyvozuje náš autor praktické důsledky pro naše životy. Jmenovitě nás motivuje v zápasu o zachování víry a povzbuzuje nás k vytrvalost v běhu do Kristovy milující náruče. Ježíš sám je totiž podle knihy Židům cestou to opravdového duchovního Božího chrámu, jehož byl ten slavný jeruzalémský pouhou atrapou.

V minulé pasáži jsme četli krásné připodobení následování Ježíše Krista k běhu. Člověk se má celou svou vůlí orientovat tím správným směrem. Možná by bylo dobré si připomenout, že text nevyčítá pasivitu. Text nemluví k lidem, kterým jsou věci Božího království ukradené a sedí nečině. Nevytýká duchovní pasivitu, lenost a nezájem o Boží cesty. Ono, takových lidí v neděli ráno v kostele moc nebývá. Text oslovuje křesťany zapálené pro Boží věci. Ty, kteří doslova spěchají za Kristou celou svou bytostí.

Autor knihy Židům nás před dvěma nedělemi varoval, abychom v zápalu horlivosti nepřehlédli, že se na nás rád přilepí kdejaký hřích a špatnost. Jsou věci v našem životě, kterých se musíme vzdát, protože nás zbrzďují v našem běhu. Něco v našich životech máme nechat Bohu na oltáři.

Byli jsme varováni ještě před jednou věcí: Abychom v jakési chvíli nepozornosti nezapomněli, tam máme běžet. Podél té správné cesty, která je samozřejmě úzká a těžká, je mnoho lákavých (na pohled možná lukrativnějších) životních orientací. Běžme dál a s pohledem upřeným na Pána církve.

Ale pozor - ne jenom na Něm! Kráčení po přímých stezkách znamená mít přímé vztahy nejen k Hospodinu, ale také k bližnímu. Pokud se můžeme i nadále přidržet té alegorii běhu za Kristem, je potřeba si uvědomit, že já nejsem jediný, kdo se na této trase pohybuje. Samozřejmě, že vztah každého jednotlivého křesťana k Bohu je zápas, který na mnoha úrovních musíme bojovat každý sám za sebe. Víru v Krista přijímáme křtem na základě osobního vyznání jako jednotlivci. Jednou, až tohle všechno dojde ke svému naplnění na věčnosti, se budeme každý zodpovídat Nejvyššímu za to, jak jsme hospodařili s časem, kdy nás dovolit žít na této zemi. Do určité míry jsme v tom každý sám za sebe.

To však v žádném případě nemůže být výmluva pro slepotu k bližnímu. Běh za Bohem není sobecký závod, kdy druhého vidíme jako soupeře, ale jako sestru a bratra. Je zvrácené a sobecké, když opravdu jediné, na čem nám ve výsledku záleží je jenom naše spása. Je bizarní, jak lidský hřích umí i z následování Krista udělat sobeckou věc – Já. Já a můj Pán Bůh. Já a moje pravda. Fascinován svým „pseudo-vztahem“ v Bohem si pro svou náboženskou horlivost až fanatičnost nevšimnu bližního.

Posilněme zemdlené ruce a klesající kolena, tam kde je stezky víry jeví jako neschůdné. Berme na sebe břemena jedni druhých a dávejme si pozor, aby nikdo nezůstal zapomenut na cestě.

Osud druhých lidí nám nesmí být ukradený. Nesmíme být slepí k lidem, kteří například žijí v nesvobodě. Na modlitbách v posledních týdnech myslím na Venezuelu, ve které se už prostě nedá žít. Myslíme na pokračující boje na Ukrajina. Ale také na „menší“ boje v životech lidí, se kterými snažím být v kontaktu. Plzeňský biskup Tomáš Holub to vystihl hezky, když v tomto týdnu se smutným jubileem napsal: „Zvláště dnes, v den 50. výročí vpádu vojsk Varšavské smlouvy do Československa se modlím, aby Církev měla odvahu pozvednout svůj hlas vždy, když je kdekoliv ohrožena či pošlapávána svoboda a demokracie. A do Božího milosrdenství svěřuji všechny oběti srpnové invaze."

Podle Písma Boha nikdo nikdy neviděl (J 14,9). A přesto se zde mluví možnosti Pána vidět. Ta překvapivě nepřichází v usilovném mžourání do nebe, ale ve chvílích, když usilujeme o pokoj se všemi lidmi a o „vnitřní“ svatost – čisté srdce. Ježíš totiž dává těm, kteří mají čisté srdce slib, že uvidí Boha.“ (Matouš 5,8) Možná, že když se podíváme s čistým srdcem na bližní kolem sebe a nebudeme nám jedno jejich strádání, možná v těchto lidských tvářích uvidíme obraz Boží.

Takový upřímný zájem o blaho bližního se má v prvé řadě žít na úrovni místního sboru. Máme jeden na druhé dávat pozor. Řečtina má tvar slovesa „episkopein“ – dohlížet nebo vykonávat dohled. Mimochodem, od tohoto slova jsou odvozeni novozákonní episkopové – dohlížitelé (nebo některé překlady mají biskupové). Biskup přeci dohlíží nad duchovním zdravím církve na určitém území.

Z takového „dohlížení“ se však snadno stane tyranie rádoby-vůdců, která může být klidně nesena zbožným láskyplným a Bohumiliným jazykem, ale duch takového dohlížení (jak jste jistě mnozí zažili), má s Kristovým křížem jen pramálo společného. Snadno to může sklouznout k manipulaci, vydírání a prosazování sebe sama do životů druhých, kteří nikdy nesebrali odvahu si nastavit zdravé hranice cizího vlivu.

Nesmíme ale sklouznout ani k druhému extrému, kdy bližního necháme žít evidentně v rozporu s Kristovými přikázáními. Je to jemný balanc, který se nám často nedaří udržet.

Máte rádi, když vám někdo kecá do života? Já ne. A přesto na to, moje milé sestry a bratři, máte plné právo. Dávejme na sebe pozor, starejme se jeden o duchovní zdraví toho druhého. Když uvidíme, že někdo žije v hříchu nebo v bludu, máme povinnost toho dotyčného konfrontovat s pravdou evangelia. Vždyť co je to za lásku a starost o bližního, když v něm necháme dál růst jedovatý kořen.

Hlídejme se pokorně, v Kristově Duchu, v obětavosti, v pravdě. Vždyť v sázce je tak moc – ztráta milosti Boží.

Milost je zdarma darovaná Boží přízeň, která vyžaduje ze strany člověka aktivní přijetí a odpověď. Všichni lidé jsou pozváni, aby přistoupili směle k trůnu milosti. Kdo tuto nabídku nepřijme, upadá do záhuby.

Bůh nám svou milost neodnímá. Člověk sám se o Boží milost může obrat. Jak?

Například tak, že druhému odmítneme pomoc a necháme, aby v něm rostlo a hnilo něco hříšného. Třeba „hořkost“, o které text přímo mluví jako o jedovatém kořenu, který, když jej necháme bez povšimnutí, může prorůst celou duši a dokonce skočit na druhého člověka a poškodit mnohé. Zahořklost je nenápadný, ale nebezpečný moc. Protože špatný kořen vede ke špatnému ovoci.

Řecké slovo „piksia“ se překládá jako: hořkost, hněv nebo tvrdost (srdce). Některé překlady toto místo překládají jako „jedovatý kořen“.

Není taková zahořklost na bližního jako taková špatnost a hřích, který se nás tak snadno přichytí? Jsme zbožní a civilizovaní křesťané a tak bychom nikomu jistě nepřáli nic zlého. Ale některé lidi přeji jenom nemůžeme vystát. A to klidně i v rámci obce Boží.

Takový hněv nebo zahořklost je výrazem porušení bratrství a v konečném důsledku ne-láska k bližnímu. Je to hřích a je to špatně.

Adolf Novotný ve svém Biblickém slovníku píše: „Chraňte se i při silném vzrušení odporu hořkosti, zlomyslnosti, zlosti a podobně. A dbejte, aby co nejrychleji (do západu slunce) toto vzrušení pominulo, abyste nedali příležitost ďáblu.“

Nemůžeme čekat, až zapomeneme, až se „uklidníme“. Hněv a zahořklost jsou nakažlivé – šíří se společenstvím jako jed.

Můžeme si říct: „Vždyť nikoho nepoškozuji, držím to přeci v sobě a druhému nedělám naschvály... Jen to nemusím vůbec vidět a kdyby se odstěhovat, tak by mi to nevadilo. To je myslím dobrý ukazatel našich vztahů. Taková otázka pro sebereflexi: Nebylo by mi lépe, kdyby tenhle člověk prostě najednou zmizel?

Máme žít s druhými v pokoji a míru. Církevní mír, který má na mysli autor knihy Židům, tedy nevznikne tím, že se problémy zametou pod stůl a že se o trojce prohlásí, že se sudá. Zcela naopak! Vady a nedostatky křesťanské obce musejí být pojmenovány přesným jménem, ale spory se zároveň musí řešit tak, aby jednotlivec ve své víře pokročil vpřed a mezi námi byl obnoven za chován Boží pokoj. Nikdo není odsouzen k němotě. Ač se nám to nemusí líbit, máme právo si kecat do životů.

Pozor, aby nebylo moc pozdě. Seberme odvahu, dokud je ještě čas. Abychom potom s pláčem nelitovali, když se kořen rozroste.

Jako anti příklad nám Písmo staví Ezaua. Ten je zde líčena jako poživačný a nemravný bezbožník. Vyprávění v Genesis o ničem takovém ale nemluví. Až v pozdější židovské tradici se Ezau stal takovým symbolem hříšného života.

Co je ale důležitý prvek je, že už to nešlo vrátit. Protože opovrhl svým prvorozenstvím, jeho Otec mu nemohl požehnat.

A tak, dokud je čas, pojďme si v lásce říkat Pravdu.

Amen